

Világosság

A ROMÁNIAI MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG NAPILAPJA

KOLOZSVÁR, 1949. január 22, szombat.

VI. ÉVFOLYAM, 17. szám.

Az emberiség legnagyobb lángelméje

IRTA: LAZÁR JÓZSEF

Ma van huszonöt éve annak, hogy a világ dolgozóinak lángeszű tanítómestere, a kizsákmányolás megszüntetéséért és a magasabbrendű emberi társadalom megteremtéséért folyó küzdelem legnagyobb harcosa meghalt. Halála nemcsak a szovjet népeket borította mély gyászba, hanem a világ dolgozóinak élére új vezető, Lenin büszkeségének harcos társasága, a lenini műnek zseniális folytatója, a nagy Sztalin lépett. Lenin halála után a föld egyhatodán tovább folyt a szocialista építés. A másik öthatodán pedig tovább küzdtek a dolgozók a kapitalista világ embertelenségei ellen. Az épi-

szívében" — mondotta Sztalin 1924 január 26-án, a Tanácsok II. össz-szövetségi kongresszusán tartott beszédében.

A könnyek felszáradtak. A gyász napjait újabb harcok évei követték. A szovjet népek és a világ dolgozóinak élére új vezető, Lenin büszkeségének harcos társasága, a lenini műnek zseniális folytatója, a nagy Sztalin lépett. Lenin halála után a föld egyhatodán tovább folyt a szocialista építés. A másik öthatodán pedig tovább küzdtek a dolgozók a kapitalista világ embertelenségei ellen. Az épi-

minden szava utmutató. Minden sora pörölycsapás az elnyomó tökérendszer urainak zsoldjában álló árulók, megalkuvók! Marx és Engels tanait „megújítani” akarók fején. Lenin a tudományt az elnyomott dolgozók fegyverévé avatta. Megcáfolatlan éleselméjűséggel szánalmas alakokként a szegényoszlopra szegezte azokat a polgári „tudósokat”, akik elméleti csafintásokkal és álokoskodásokkal szándékoztak a dolgozó tömegek érdekeinek ártani, akik „tudományosan” szerették volna a munkásosztály és a széles dolgozó tömegek harcát, forradalmi

De Lenin nemcsak nagy tudós, a világ dolgozóinak lángeszű tudósa, hanem zseniális szervező is. Már a múlt század végefelé világosan látta, hogy a munkásosztály és az elnyomott dolgozó tömegek szervezetlen harca nem döntheti meg a tőkés társadalmat, ha a munkásosztály nem rendelkezik szervezett, forradalmi élcsapattal, olyan párttal, amely képes a hatalomért folyó harcát sikeresen vezetni. Ilyen párt a dicsőséges Bolsevik Párt, amelynek megteremtője Lenin.

Az orosz munkásosztály, a szövetkezve

len kiterjedésű földbirtokok látástól-vakulásig robotoló zsellerei, a sovány földcsébkjűkön kínlódó szegényparasztok, ültetvények szines rabszolgái, Kína elesigazott kultúri és megdöbbenéssel fogadták legjobb barátjuk, legjésztáiban látó és legkövetkezetesebben eszelekvő vezérük halálhírét. A világ felszabadult és még fel nem szabadult népei egyaránt siratták Lenint.

Miért siratták, miért gyászolták a világ dolgozóit azt a közepesen alacsonyabb növésű, kopaszodó, átható tekintetű, mozgékony, örökké eszelekvő embert, aki Lenin volt? Mert tudták, csalahatatlannul érezték, hogy Lenin a történelem legnagyobb művének megalkotásán részt vevő. A dolgozók felszabadításáért. Érezték, hogy mélyeséges tudásával, lángoló lelkesedésével, meggingathatatlan hitével az emberiség történelmének új útját építi. Azt az utat, amelyen a világ dolgozóit a tőkés kizsákmányolás embertelenségéből, a felszabadulás, a szabadságjogok, a gazdasági és szellemi felemelkedés emberséges társadalmába juthatnak el. A tőkés, és földesuri kizsákmányolók jármából azonban nem könnyű a szabadulás. A világ dolgozóit tudják ezt. Csak szervezett összefogás, kemény forradalmi harc árán van szabadulás a tőkés rabságból.

A dolgozók érezték, hogy erre a harcra tanítja, szervezi őket Lenin. A történelem új útjára vezeti őket. Érezték, hogy a legnagyobb, történelmet változtató forradalmárit vesz ettől el Lenint. Ezért lábadt könnybe a szemük huszonöt évvel ezelőtt.

„Lenin nagysága mindenk előtt abban áll, hogy a szovjetek köztársaságának megteremtésével a gyakorlatban mutatta meg az egész világ elnyomott tömegeinek, hogy a megváltás reménye nem veszett el, hogy a földesurak és kapitalisták uralma nem tart örökké, hogy a munka uralmát, ha maguk a dolgozók megszerezik erejüket, meg lehet teremteni, hogy a munka uralmát a földön, nem pedig az égben kell megteremteni. Ezzel az egész világ munkásainak és parasztainak szívében lángragyújtotta a felszabadulás reményét. S ez is a magyarázata annak, hogy Lenin neve a legszeretettebb névvé vált a dolgozók és kizsákmányolt tömegek

Emlékezzetek reá, szeressétek, tanulmányozzátok Iljicsét, tanítómesterünket, vezérünket!

Harcoljatok és győzzétek le az ellenséget, a belsőt és a külsőt — mint Iljics.

Építsétek az új életet, az élet új formáit, az új kulturát — mint Iljics.

Sohase tagadjátok meg a munka apraját, mert apróból lesz a nagy — ez Iljics egyik legfontosabb hagyatéka.

J. SZTALIN

tést, a harcot, a marx-engelsi alapvető eszmék talajából fakadó terebélyesedett lenini tanítások termékenyítették. A világ dolgozóinak harcát Sztalin vezette tovább.

Lenin életművének nagysága felemérhetetlen. Egyformán nagy mint a dolgozók mélyére hatoló tudós, mint körültekintő szervező, mint jövőbelátó harcos forradalmár és mint a tömegek között élő ember.

Tudományos munkáinak, a legfontosabb kérdéseket is éles logikával megvilágító cikkeinek száma nagy. De azért nem szabatos. A történelem első nagy tudósa, aki az elméletet szervesen összekapcsolta a gyakorlattal, aki a forradalmi tanokat egységbe kövcsolta az osztályharcra, a dolgozók és a kizsákmányolt elnyomottak mindennapi életével. Az elméleti tudást nem tekinti az ismeretek öncélú halmozásának, hanem a tömegekben hatóerővé elevénit azt. Számítatlan tudományos művében egyetlen sor sincs, amely ne a tömegek forradalmi erőfőnek növelését célozná. Minden könyve,

törekvéseit akadályozni.

Lenin halhatatlan elméleti és gyakorlati munkásságának keretében Marx és Engels legjésztétebb és legkövetkezetesebb tanítványa volt. Nála senki sem védte és őrizte feltöbben a marxista tanokat. Szenvedélyes erővel vert vissza minden olyan kísérletet, amely a tanok meghamisítására, utszéji értelmezésére tört. Munkássága azonban nemcsak a marxizmus ellenségeinek a tőkésrendszer zsoldosainak leleplezésére szorított. Marx és Engels, a munkásosztály nagy tanítójának a tőkés társadalom fejlődésörvényeire felfedezőinek tanait tovább fejlesztette a tőkésrendszer újabbkori fejlődésének megfelelően.

„A leninizmus az imperializmus és a proletárforradalom korszakának marxizmus. Pontosabban: a leninizmus a proletárforradalom elméleti és taktikája általában, a proletárdiktatura elméleti és taktikája különösen” — írja Sztalin „A leninizmus kérdése” című hatalmas művében.

1917 októberében a lenini párt, a forradalmi elmélettel és tapasztalattal rendelkező Bolsevik Párt vezetése alatt megdöntötte a cári birodalomban a dolgozókat véresen kizsákmányoló tőkés társadalmat és a föld egyhatodán megteremtette a szovjet népek szocialista hazáját.

A lenini stratégiával és taktikával felfegyverzett forradalmi párt nélkül az emberiség történelmében nem kezdődött volna el egy új korszak: a proletárforradalmak korszaka. A Bolsevik Párt diadalmas harca, a szocializmus hazájának megteremtése jzozóvá lobbantotta a tőkésrend rabszolgaságában nyomorgó munkások és parasztok lelkében a reményt: „a munka uralmát meg lehet teremteni...”

A lenini eszmék fényénél kialakmaszkodó Nagy Októberi Szocialista Forradalom ragyogó példája a világ elnyomottjainak számára. A Lenin és Sztalin vezetett Bolsevik Párt története a forradalmi harcok és a szocialista építés tapasztalatainak olyan dicsőséges

tára, amelyből a kommunista és munkáspártok bőségesen meríthetnek a kapitalizmus, az imperialista reakcióval való harcukban.

A munkásosztály világszerte merít is ebből a kiapadhatatlan kincsesházából. A népi demokráciák dolgozói lendületesen építik a szocializmust. Építésközeben messzire világító fáklyaként áll a szovjet népek példája. Harcukban, munkájukban biztos kéz vezet őket, a leninizmus, sztalinizmus biztos keze. Ezt a biztos kezet, a lenini-sztalini tanításokat csak a Tito-féle polgári nacionalista klíkk utasította el. Ezeknek az árulóknak büntös tévelygése a jugoszláv dolgozók hatalmas ellenségeinek, a háborús uszítóknak táborához vezetett.

Országunkban, a Román Népköztársaságban forradalmi változásokat hozott és hoz létre a dolgozó nép építő ereje. A nagy-szerű eredmények azonban nem véletlen szeszélyként jönnek létre, hanem a munkásosztálynak a dolgozó parasztsággal való szövetségén alapuló harc nyomán. Ezt a harcot, a dolgozóknak békevédő és új társadalmat építő harcát a lenini-sztalini tanításokat híven követő Román Munkáspárt irányítja. Hazánk dolgozóinak harcában és építő munkájában felbecsülhetetlen támogatást nyújt a lenini-sztalini tanítások hű követése. Dolgozó tömegeink így biztosan, kitérés nélkül haladhatnak a szocialista építés útján.

Lenin ezelőtt huszonöt évvel halt meg, de tanításai örökké élnek. Tanításai a dolgozó emberiség kincsei. A legmagasabb emberi társadalom, a dolgozó emberiség teljes boldogságát megvalósító kommunizmus megteremtése csak Lenin és Sztalin tanításai szerint lehetséges.

Lenin meghalt, de időtlen időnkig dolgozó emberiség világító fáklyája lesz.

Proska levele Leninhez

Részlet P. Zamojszkij
elbeszéléséből

Proska tátott szájjal hallgatta Szelepan beszédét, egyetlen szavát se engedte el a füle mellett.

Ugy-ahogy irni-olvasni is tudott és kapott néhány könyvet Szelepanról. Ezekből megtudta, mi a forradalom, kik azok a kommunisták és kicsoda Lenin. Szelepan észrevette, hogy Proska folyton csak Leninről kérdezősködik és egy este elmesélte Proskának Lenin élettörténetét.

— És te láttad őt?
— Igen, beszéltem is vele.
— Miről?
— A földről, meg a parasztokról.

— Es Lenin mit mondott?
Proska nem szeretett sokat beszélni.

— Paraszt és munkás — az egy. Övék a hatalom.
— Sőt, kelmét adnak.
— Minden lesz.
— A munkásoknak kenyér kell.
— Adunk!

Es Szelepan egyszerű, keresetlen szavakkal megmagyarázta Proskának, hogy a többi parasztnak, mindazt, ami szívüket nyomta...

Két hónap alatt Proskát két nagy bánat érte. Szelepan belehalt a mellébe, anyját pedig a hektika agybadöntötte. Proska bejárta a szomszédokat, rokonokat, ismerősöket. De a szomszédok kenyeret nem adtak, a rokonok éppen olyan szegények voltak, mint Proska, az ismerősök pedig meg se akarták ismerni Proskát.

Egy este apja sóhajtozott, nyöszörgött, anyja is nyöngött, aztán átölelte a kisebbeket és hangosan sírva fakadt.

Izgett-mozgott, hánykolódott az ágyán, egyre csak sírt és azt hajtogatta:

— Jaj, ki segít rajtunk...
— Jaj, ki szán meg bennünket...

Proska nem bírta tovább hallgatni — kiszaladt a házból. Örjöngő, vad szélvihár tombolt. Mintha a szél is Proska ellen lett volna.

Sokáig bandukolt Proska a falu utcán. A hóvihár vadul csapkodta, korbácsolta és Proska csak ment, nem gondolt semmire. Maga sem tudta, hogy hová megy és mit keres. Csontig fagyott, mire észrevette, hogy hazafelé kezdett menni. Már mind aludtak. Meggyújtotta az olajmécsesét, a büzlő füst mindjárt a mennyezetig csapott; és leült az asztalhoz.

Eszébe jutott Szelepan... és amit Leninről mesélt...

S valami hirtelen észébe ötlött, egy égető gondolat, amitől a halántékán az ér sebesen kezdett lüktetni. A szívverés is meggyorsult, a keze megremegett és — csodálatos! — szinte világosabb lett a viskóban s különös örömteli érzés fogta el.

Lázias sietséggel szedett elő egy irkát, ceruzát és hallgatósított, hogy mind alszanak-e, aztán mindezt az asztalra rakta.

Félnék örömmel felsőhajtott és leírta:

„LENIN BACSINAK”

Megrázta az üstökét és eltökélten írta tovább:

„Proskától”

„Neked írom ezt a levelet, bácsikám, én, Proska, Dudkin Párfén fia.

Te ott élsz a városban, én meg itt a faluban küzdök apámmal együtt. A mi falunk nagy és messze van a várostól. Apámnak séréve van és folyton előbujik. Anyám mindig fekszik és nyög, kenyerünk pedig egy morzsányi sincsen. Apánk pedig, Párfénak hívják — talán hallottál róla — mindig a sérvével kínlódik. Fonynyadt öregember az apánk és egész életében görnyedten járt. Most már nem is járkal, hanem folyton fekszik. Néha megkérdeztem: „Atyus, mért jársz te ilyen görnyedten?” Ő meg azt felelte: „Az inség nyomja a vállam, fiam”.

Tudom bácsika, te elrendelted, hogy nekünk földet adjanak — adtak is nekünk, az igaz, de semmi hasznunk belőle. A lovunk még jóval a vetés ideje előtt megdögölt. Sovány, girhes gebe volt — de most meg semmilyen sincsen, se ló, se tehén. Hogy mit fogunk csinálni, azt magunk nem tudjuk. A szovjet-tagok rajtunk nem segítenek, apám meg csak fekszik... Proska abbahagyta az írást, szemre a homályba meredt. Nagyot sóhajtozva a papír fölé hajlott és könnyes szemmel folytatta:

„Nehéz a sorom, bácsika, nagyon nehéz. Még csak tizenkét éves vagyok, de már nekem kell gazdálkodnom. A családnak nagy — sok a szája és mindegyik kenyeret kér. Nem is tudom, hogy mit csináljak. A bátyáim a fronton vannak. Csak benned reménykedem. Azért is írok neked. Te talán megérted. Tudom én jól, hogy te milyen jó vagy.

Még azt is meg akarom neked írni: nálunk a szovjetben gyakran látom a képedet. Te kopasz vagy, kis szakállad van és az egyik szemed összehunyorítod.

Tudod mit, Lenin bácsi, ha elengednek, vagy ha el tudsz kérezkedni, tavaszra találj rá egy kis időt és utazz ide hozzánk a faluba. Télen ne gyere: a mi falunk messze van a várostól, ha szánkón jössz, hát biztosan megfázol, vagy lefagy a kezed meg a füled. Igaz, hogy számovárunk nincs, de majd szerzünk egyet. A kunyhónknak kéménye sincsen, szabad tűzhely füstölög a közepén, de majd vigyázunk, hogy össze ne kormozd magad. Ha eljössz, én majd sok-sok mindent elmondok neked.

Innen majd egy kordén elvisszünk az állomásra. En magam viszek majd valakinek a szekérére, de lehet, hogy a szovjetelnök ad fuvarát.

Bácsikám én téged — csak te erről ne beszélj senkinek! — gyakran látlak álmodban. Mit jelent ez? Te talán hiszel az álmokban, de én nem hiszek. Tegnap anyám megszidott engem: „Te — asszonya — még belebolondulsz a Leninébe. Imádkozz hozzá, akkor lehet, hogy küld egy font sőt. Bocss meg neki bácsikám. Tanulatlan asszony, nem ért az ilyes-

mihez, még irni-olvasni se tanult sohasem...”

Az ágyon megfordultak a gyermekek. Egyikük valamit mormogott álmodban. A bölcsőben felsírt a kisgyerek.

Proska anyja felébredt.

Proska összehajította a levelet és egy könyv fölé hajlott.

Anyja dímos szemmel pillantott rá:

— Mit csinálsz te ott?

— Olvasok.

— Másodszor kákorékolnak a kakasok. Feküdj le, aludj.

— Mindjárt anyám.

Anyja lehunyta szemét, Proska pedig folytatta:

„Hej, baj van elég! De már későre jár. Hát tudod mit: gyere el hozzánk. Engem könnyen megtalálsz. En olyan nagyfüllű kisgyerek vagyok. Ha meg nem akadna idő, hát írjál. Levlelni fogunk egymással. Írjál csak minél többet, — én mindent el tudok olvasni.

Hát tudod, mit mondok még, bácsikám, — de ezt csak neked

mondom — nekem folyvást az jár a fejemben: nagyra nőök, belépek a pártba és harcolni fogok az inség ellen.

Cím: Penzai Kormányzóság. Cseembári járás. Szoboljevka község. Dudkin Párfén fia, Proska.

Gyere el hozzánk, várak.

Ezt a levelet írta és fogalmazta Proska”.

Néhányszor nagyot, melyet sóhajtott, átfutotta megegyezően a levelet, valamit kihuzott, valamit beleirt, papírból borítékot csinált, kormot tett a tintatartóba, vízzel összekeverte és tollal írta fel a címet:

„Moszkvába, Leninnek. saját kezébe”.

Hajnaltól, még alig pirkadt, már szaladt a postára, a levelet bedobta a postafiókába, megkönnyebbülten felsőhajtott és hazafutott. Es attól kezdve várta a választ.

Erősen hitte, hogy Lenin bácsi egész biztosan válaszol a levélre. Hiszen ő csak igazat írt, szívvlelélekkel írta azt a levelet.

— Válaszolni fog!

Es... Csuda történt! Olyan csuda, hogy Proskának elállt tőle a szívverése. Forgott vele a világ, amikor apját meg őt a szovjetbe hívták.

— Levél Lenintől.

A szovjetben egy börtönbe ember várta őket. Rájuk mosolygott és felolvasta a levelet:

O. Sz. Sz. Sz.
A Népbiztosi Tanács
Elnöke

Moszkva, Kreml.
1920. XII. 26.

A Penzai Kormányzóság
Cseembrai Járási Szovjet
Végrehajtóbizottsága

Kérem, a lehető legkomolyabban figyelmet fordítani Szoboljevka községben élő Dudkin Párfén szegényparaszt helyzetére. A társadalmi biztosítási alapról utaljanak ki számára ruhát és lovat, mint vöröskatonai családtagjának. A földbizottság utaljon ki számára tüzfát, a járási terméklétszám pedig gabonát.

Fiát, Prokofijt, küldjék el a városi elemi iskolába az állam költségén.

Ugyancsak kísérjék figyelemmel a helyi hatóságok működését és azt, hogy hogyan bántanak a szegényparasztokkal. A jelen rendelkezés végrehajtásáról nekem jelentést tennél.

V. Uljánov (Lenin)
A Népbiztosi Tanács elnöke

Proska már a városban volt és nagyon gyakran előfordult, hogy a tanítás után ott maradt ille a tanteremben és nézte, de csak nem tudott betelni a drága, kedves Lenin bácsi képműve nézésével.

Ha pedig valaki Lenintől kezdett beszélni, Proska egyszerre csupa júl lett és szemével majd elnyelte a beszélőt.

Hisz róla beszéltek — a kedves, jó Lenintől, aki a szegény embereket védi és segíti és akart, ő, Proska, az életről is tudni.

Mit — az életről? Na, így élte lenni, azt is mind odaadta!

LENIN ÉLETÉBŐL

— Mit lázadnak maguk fiatalember? Nem látják, hogy fal van maguk előtt? — kérdezte egyetemi hallgató korában Lenint börtönre.

— Fal, de korhadt; döngösd: beomlik — felelt meg börtönre kérdésére az ifjú Lenin.

Nem véletlen az, hogy Lenin születése, tanuló évei és ifjúsága Oroszország legsötétebb korszakára esett. Később maga Lenin is ezeket az idöket „a fékevesztett, hihetetlenül esztelen és vadállati reakció” időszakának nevezte. A cári kormány durva önkénye, a munkások és parasztok teljes jogfosztottsága és elnyomása, a minden téren megnyilvánuló nemzeti elnyomás, az uralmon lévő osztály minden képzeletet felülmúló gyáva aljassága — ez a képe az akkori orosz életnek.

A durva zsarnoki önkény idejében, 1870 április 10-én, a volgamenti Szimbirowszk — ma Uljánovszk — városában született Vladimir Iljics Uljánov (Lenin). Atyja, Ilja Nikolájevics Uljánov, a szimbirowszki kormányzóság tankerületi igazgatója, aki a művelt, haladó orosz értelmiséghez tartozik. Minden tudását a néptömegek felvilágosításának szenteli.

Lenin anyja, Mária Alexandrovna Blank, orvos leánya volt, aki rendkívül nagyműveltségű és okos asszony, különösen kivált nagy akaraterejével. Minden idejét családjának, főleg gyermekei nevelésére fordította, akikből művelt, haladó eszméktől áthatott embereket igyekezett nevelni. Az Uljánov-család valamennyi gyermeke forradalmár lett. A legidősebb fiú, Alexander a „Népakarat” tagja volt, míg a többiek — Anna, Vladimir, Dimitrij és Mária bolsevikok lettek.

ELENK, NAGYTEHETSEGU

gyermekké fejlődik a kis Lenin. Már ötéves korában megtanult írni és olvasni. Rendkívül tehetséges. A gimnázium elvégzése után tökéletesen beszélt latinul, görögül, franciául és németül. Kitűnően ismeri a történelmet és az irodalmat. Gyermekkorát a Volgamentén tölti, ahol megfigyeli a falvakban uralkodó nyomort, tudatlanságot és embertelen szolgátságot. Állandóan érintkezésben van a munka embereivel és már gyermekkorában gyűlöli a nemzeti elnyomást.

Ez a felfogása kitűkrözik az ifjú Lenin iskoladolgozatából is. Egy alkalommal a gimnázium igazgatója visszaadja dolgozatát és haragosan kérde tőle: „Milyen elnyomott osztályokról ír maga itt, hogy kerül ez ide?”

Lenin életében fordulópontot jelentett az 1887-es év, amelynek elején nagy szerencsétlenség szakadt az Uljánov-családra. Péterváron tartóztatták Lenin bátyját, Vladimirt, aki résztvevett a III. Sándor cár ellen irányuló merénylet előkészítésében. A cári rendőrség elfogta Lenin nővérét, Annát is, aki szintén Péterváron folytatta tanul-

mányait. Az Uljánov-család minden próbálkozása, hogy megmentse Vladimirt, hiábavaló volt és Alexander Uljánovot 1887 májusában kivégezték.

Lenin — bármennyire is meghajlott bátyja hősiessége előtt — már akkor kifejezésre juttatta, hogy az önkényuralom elleni harcra nem tartja célravezetőnek a terrorista módszereket.

LENIN A KAZANI EGYETEMEN

folytatja tovább tanulmányait és itt aktívan részt vesz a forradalmi diákmozgalom előkészítő bizottsági munkájában. Letartóztatják és a tizenhétéves diákot egy faluba száműzik. Egy évet töltenél el száműzetésben, ahol sokat olvas és állandóan képezi magát. Visszaköltözve Kazánba, külföldi illegális forradalmi csoportokkal ismerkedik meg, itt az ifjak heves viták keretében dolgozzák fel Marx műveit. A cári rendőrség állandó megfigyelés alatt tartja az ifjú Lenint, aki végül belép az egyik kazáni marxista-körbe.

Kazánból Lenin Számáriába kerül, itt folytatja tovább tanulmányait. Résztvesz az egyik ifjúsági marxista körben, majd tanulmányozza a parasztság helyzetét. A rendőrség itt is állandó felügyelet alatt tartja és éppen marxista tevékenysége miatt jut oda, hogy a következő évben, csak hosszúas kérvényezkedések után engedélyezik, hogy a pétervári egyetem jogi fakultására rendkívüli hallgatóként beiratkozassék.

A PÉTERVARRA VALÓ MEGERKEZÉS

Lenin számára fordulópontot jelent. Itt kapcsolódik bele most már a munkásmozgalomba, hiszen Pétervár volt az ország politikai központja. Ettől kezdve Lenin élete elszakíthatatlanul összefonódott a munkásmozgalommal. 1907-ben már tevékenyen vesz részt és egyik irányítója a forradalomnak. Sem a szétválasztás, sem pedig a hosszú évekig tartó gonfi emigráció nem tudta többé elszakítani az oroszországi munkásmozgalomtól és általában a nemzetközi munkásmozgalomtól.

Pétervárra újjól csak 1917-ben az Októberi Forradalom előestéjén érkezik vissza Genfből. De a forradalom előkészítését a hatalmas Bolsevik Párt megteremtését végig ő irányítja. S ő irányítja a forradalom győzelme után az új szovjet állam megszervezését és talpraállítástát egészen 1921 január 21-én bekövetkezett haláláig. Lenin halálára a Szovjetunio munkásosztálya azzal felelt, hogy még szorosabbra tömörítette sorait a lenini párt köré. A Lenin által magásra emelt forradalmi zászlót pedig a Bolsevik Párt legjobbjai, Lenin ügyének méltó örökösei és nagy folytatói — Sztálin vette kézbe és viszi tovább azt a világ valamennyi öntudatos dolgozójának szeretete és ragaszkodása mellett a nemzetközi proletáriátus végső győzelméért.

„Lenin élt, Lenin él, Lenin élni fog”

SZTÁLIN - LENINRŐL:

SZERÉNYSÉG

Leninnel először 1905. decemberében találkoztam a bolsevikok tammerforsi (finnországi) konferenciáján. Reméltem, hogy meglátom pártunk hegyi sasát, a nagy embert, aki nagy nemcsak politikailag, hanem, ha úgy tetszik fizikailag is, mert Lenin az én elképzelésemben úgy élt, mint egy óriás, aki hatalmas növésű és tekintélyes külsejű. Mekkora volt a csalódásom, amikor egy egész közönséges embert pillantottam meg, közepesen, alacsonyabb növésűt, aki semmiben, a szó szoros értelmében semmiben sem különbözik a közönséges halandóktól...

Szóltás, hogy a „nagy ember” általában később jöjjön a gyűlésre: hadi várakozzanak a gyűlés résztvevői szorongó szívvel megjelenésére s czen felül, a nagy ember megjelenése előtt a gyűlés résztvevőit figyelmeztetik: „pszt... osendesebben... jön”. Ezt az ünneplést nem tartottam feleslegesnek, mert imponál, tiszteletet ébreszt. Mekkora volt a csalódásom, mikor megtudtam, hogy Lenin előbb jelent meg a gyűlésen, mint a delegátusok és valamelyik sarokba húzódva ott szimplán elbeszélget. A legegyszerűbb beszélgetést folytatja a konferencia legegyszerűbb delegátusaival. Nem titkolom, hogy ezt akkoriban bizonyos elkerülhetetlen rendszabályok bizonyos megsértésének tartottam.

Csak később értettem meg, hogy Leninnek ez az egyszerűsége és szerénysége, az a törekvése, hogy észrevétel nélkül maradjon, vagy legalább is ne legyen feltűnő és magas pozícióját ne domborítsa ki,

— ez a vonás egyik legerősebb oldala Leninnek, mint az új tömegek, az emberiség legmélyebb „aljáról” felkerült egyszerű és közönséges tömegek új vezérének.

Teoretikusok és pártvezérek, akik ismerik a népek történetét, a forradalmak történetét, végig áttanulmányozták, néha kellemetlen betegségben szenvednek. E betegség ne-

ve: félelem a tömegektől. Hittenség a tömegek teremtő erejében. Ezen az alapon a vezérekben néha bizonyos arisztokratizmus keletkezik a tömegekkel szemben, amelyek nem vizsgál-

tak ugyan a forradalmak történetéből, de mégis hivatottak arra, hogy szétörjék a régit és építsék az újat. Az ilyenfajta arisztokratizmus alapja a félelem, hogy az elemi erők felülkerekedhetnek, hogy a tömegek „sok mindent feleslegesen összeronthatnak”, az az óhaj, hogy a vezér a nevelőanya szerepét játszassa, aki igyekszik a tömegeket a könyvek nyomain tanítani, de ő maga nem akar a tömegektől tanulni.

Lenin teljes ellentéte volt az ilyen vezérnek. En nem ismerem még egy forradalmárt, aki olyan mélyen hitt volna a proletáriátus teremtő erejében s osztályosztónének forradalmi célszerűségében, mint Lenin. Nem ismerem még egy forradalmárt, aki olyan kíméletlenül tudta volna osorozni a „forradalom káoszának” és az „öhatalmú tömegakciók bacchanáliáinak” önelégült kritikáit, mint Lenin. Emlékszem, hogy egy beszélgetés alkalmával, egyik elvtársnak arra a kijelentésére, hogy „a forradalom után helyre kell állnia a normális rendnek”, Lenin gúnyosan jegyezte meg: „Baj, ha olyan emberek, akik forradalmárok akarnak lenni, elfelejtik, hogy a legnormálisabb rend a történelemben, a forradalom rendje...”

Innen Lenin megvető magatartása mindazokkal szemben, akik lóhátról néznek a tömegekre és könyvekből akarják tanítani őket. Innen Lenin fáradhatatlan intése: tanulni a tömegektől, a tömegek akcióinak értelmét felfogni, a tömegek harcának gyakorlati tapasztalatait gondosan tanulmányozni.

Hitt a tömegek teremtő erejében — ez Lenin működésének az a sajátossága, amely lehetővé tette számára, hogy az elemi erők értelmét felfogja s mozgásukat a proletárforradalom medrébe irányítsa.

(Sztálin: „Leninről” című munkából.)

A tömegekbe vetett hit

MAJAKOVSZKIJ:

Komszomolok éneke

Épít,
rombol,
kiszab
és tép,
Csöndes,
forró,
tájékos,
tisztá,
Beszél,
dübörög,
hallgatva lép,
Ez az új,
ifjú had:
mind leninista.
Mi vagyunk:
új vér
város szívében,
Fonalak
új idők
új szövetségben,

Barázdából
kikelő magok:

Lenin élt,
Lenin él,
Lenin élni fog.

Öntöttük könnyel,
tettük a testét
Mauzoleumba.

De ami Leninben
Örök és első:
igen, az eszmét
Köztünk örizl
örökre minden.

Halál,
a kaszádat tedd le!

Nem hajlunk
ítéletedre!

Ilyen életre
a földé a jog:

Lenin élt,
Lenin él,
Lenin élni fog.

LÁNYI SAROLTA fordítása

Lenin az ifjuság neveléséről

„A régi társadalom azon az elven alapult, hogy vagy te rabolsz ki másokat, vagy mások rabonak ki téged, vagy te dolgozol a mások számára, vagy az dolgozik a te számodra, vagy rabszolgatartó vagy, vagy pedig rab. Es érthető, hogy az emberek, akik ebben a társadalomban nevelkedtek, mondhatnám az anyatejjel szívják ezt a pszichológiát, szokást, fogalmat: — vagy rabszolgatartó, vagy rab, vagy kistulajdonos, kishivatalnok, intellektüel, egyszóval, — olyan ember, akinek csak az a gondja, hogy meglegyen neki a magáé, a másikhöz semmi köze.
Ha én, czen a földterületen gazdálkodom, nem törődöm a másikkal; ha a másik éhezni fog, anuál jobb, drágábban adom el a gabonámat. Ha megvan a jó állásom, mint orvos, mint mérnök, tanító, hivatalnok, semmi közöm hozzá, hogy mi van a másikkal. Talán, ha hajlongok, dicsérem a vagyonosok uralmát, megtarthatom az állásomat, sőt még tovább is mehetek, burzsoáz lehet belőlem. Egy kommunistának nem lehet ilyen pszichológiája, nem lehet ilyen érzülete.
Amikor a munkások és parasz- tok behozták, hogy meg tudjuk magunkat erőnkkel védeni és tudunk teremteni egy új társadalmat — itt kezdődött meg az új

kommunista nevelés a harcban a kizsákmányolók ellen, a nevelés: szövetségben a proletáriátussal, az egoisták és kistulajdonosok ellen, azon pszichológia és az olyan szokások ellen, amelyek azt tartják: és megszerzem a profitomat, a többihez semmi közöm.
Ez a felelet a kérdésre, hogy miképpen kell kommunizmust tanulnia a serdülő ifjú nemzedéknek.
Csak, úgy tanulhatja meg a kommunizmust, ha tanulmányainak, neveltetésének és művelődésének minden lépését összekapcsolja a proletáriátus és a dolgozók szüntelen harcával, a régi kizsákmányoló társadalom ellen.
Amikor nekünk morálról beszélnek, mi azt mondjuk: a kommunista számára a morál ebben a zárt szolidáris fegyverben és a kizsákmányolók ellen vívott tudatos tömegharcban van. Az örök morálban mi nem hiszünk és csatlásként leplezzük le az erkölcsről szóló összes meséket.
Az erkölcs arra szolgál, hogy az emberi társadalom egy magasabb fokra lépjen, hogy a munka a kizsákmányolástól megszabaduljon.
Hogy ez megvalósuljon, az ifjúságnak egy olyan nemzedékére van szükség, amely öntudatos emberré, a burzsoázia elleni fegyverrel, elszánt harc körülményeivel között kezd válni. Ebben a harc-

ban ez a nemzedék valódi kommunistákat nevel, ennek a harcnak alá kell vetni és ezzel a harccal össze kell kapcsolni tanulmányait, művelődésének és nevelésének minden lépését.
A kommunista ifjúság nevelésének nem abban kell állnia, hogy mindenféle édeskés beszédekkel és szabályokkal traktálják a morálról. Nem ez a nevelés.
Ha az emberek látják, hogy apjuk és anyjuk a földesurak és kapitalisták elnyomása alatt él, ha maguk is átéltek azokat a gyötrelmeket, amelyek mindazokra zúdultak, akik haragra szállnak a kizsákmányoló ellen; ha látják, hogy milyen áldozatokba kerül ez a harcot folytatni, hogy a már kivívoltat megvédhessék, hogy milyen ádáz ellenség a földesúr és a kapitalista, — akkor ezek az emberek az ilyen viszonyok között kommunistákká nevelődnek.
A kommunista morál alapja a harc a kommunizmus megszilárdításáért és betetőzéséért. Ez a kommunista nevelés, művelődés és tanítás alapja. Ez a válasz arra a kérdésre, hogy miként kell kommunizmust tanulni.”
(V. I. Lenin: Az ifjúsági szövetségek feladatai.)

LENIN a szocia'izmus

győzelmének zálogáról

„A nyilvántartás és ellenőrzés, amely a szocializmusba való átmenethez szükséges, csak a tömegek műve lehet. Csak a munkás és paraszttömegek önkéntes és lelkiismeretes, forradalmi lelkesedéssel teljesített közreműködése, a gazdagok, a gazemberek, a naplopók, a huligánok nyilvántartásában és ellenőrzésében. Csak ez küzdheti le az átkozott kapitalista társadalomnak ezeket a csökevényeit, az emberiségnek ezt a söpredékét, ezeket a teljesen meghorogt és elsorvadt elemeket, ezt a járványos nyavalyát, pestist, fekélyt, amit a szocializmus a kapitalizmustól kapott örökségül.

Munkások és parasztlak, dolgozó és kizsákmányolt tömegek! A föld, a bankok, a gyárak, az üzemek az egész nép tulajdonába mentek át! Ti magatok vegyétek kézbe a javak termelésének és elosztásának nyilvántartását és ellenőrzését — ez és csakis ez az út vezet a szocializmus győzelméhez, ez a szocializmus győzelmének záloga, a mindenféle kizsákmányolás, mindenféle inség és szükségfeletti győzelem záloga! Mert Oroszországban mindenikre jut elég kenyér, vas, fa, gyapjú, gyapot, len, csak osszuk el helyesen a munkát és a termékeket, csak ellenőrizzé az egész nép eredményesen, gyakorlatilag ezt az elosztást; ha nem csupán a politikában, hanem a mindennapi gazdasági életben is legyőzzük a nép ellenégeit: a gazdagokat és azok kitarítottjait, azután a gazembereket, a naplopókat és a huligánokat.

(Lenin: „Hogyan szervezzük meg a munkacserenyt” című cikkéből.)

„Mindig büszkeséggel gondolkodom arra, hogy milyen csodálatos dolgokat tudnak az emberek alkotni“

A világ egyik legnagyobb lángeszéről, Leninről és művéről rengeteget írtak már, de arról, hogy sok köze volt a muzsikához, általában keveset lehetett olvasni. Pedig életében fontos szerepet játszott a művészet.

Lenin kikapcsolódást és erőteljes gyűjtőt azzal, hogy elmerülhetett a muzsika örömeiben. Gyakran hagyta abba a napi munkáját, hogy néhány órára zenét hallgathasson. Családja ezt jól tudta és így vette rá arra, hogy némi pihenőhöz jusson, hogy felhívták figyelmét valamelyik hangversenyre.

Már gyermekkorában zongorázni tanult. Ekkor került kapcsolatba a zongorairodalommal. Mikor a zongorázást abba hagyta, megmaradt az iránta való érdeklődés és szeretet. Értett is a muzsikához. Bátyja, Dimitrij Uljanov visszaemlékezéseiben ezeket írja:

„1888 telén Kazánban az operában voltam Vladimirral. Helyeink valahol igen magosan, a karzaton voltak. Ez az est igen élénken maradt az emlékezetemben. Emelkszem, hogy a színházból gyalog mentünk haza és tejet meg kenyéret ettünk vacsorára. Valódi a hallott zene hatása alatt állt és mivel a házban mindenki aludt, egész idő alatt halgan énekelte, a neki tetsző dallamokat. Tesvérem akkor kétségtelenül emelkedett hangulatban volt, mert a kis Kokuszkino faluból, ahol rendőri felügyelet alatt állott, az operába jutott.“

Leninnek szép hangja is volt és a múlt század kilencvenes éveiben sokszor énekelt. Nővére ilyenkor zongorán kísérte. A sok dal között igen szerette a Jazikov szövegére Konsztantin Bilbo által megzenésített „Tengerészek“ és „Barátságatlan tengereink“ című akkor népszerű énekeket.

SZIBÉRIAI SZAMÜZETÉSE

idején maga is sokszor énekelt a kényszermunkára itélt

POLITIKAI FOGLYOK KÓRUSÁBAN.

Gyakran megrendülve hallgatta az ezek által dalolt népi dallamokat és forradalmi énekeket.

A komoly zene nagyon érdekelt. Különösen a szimfóniákat, operákat és kamarazenét szerette.

Az emigráció idején 1901-ben Münchenben volt és onnan írja M. A. Uljanovának Moszkvába február 9-ről keltett levelében:

„A napokban az operában voltam és nagy élvezettel hallgattam a „Zsidónót“ (Halévy zenéje). Mintegy 13 évvel ezelőtt Kazánban már hallottam egyszer és néhány motívuma emlékezetemben maradt.“

Londonból írja 1903 február 4-iki levelében: „...nemrég először voltam ezen a télen jó hangversenyen és nagyon meg voltam elégedve, különösen Csajkovszkij utolsó szimfóniájával.“ (A hatodikról, az ugynevezett Pathetique-ről van szó, melyet nálunk is gyakran játszottak az utóbbi években.)

Csajkovszkijt nagyon szerette és kedvenc darabja a szerző Barcarolla című zongoraműve volt. Egy alkalommal Lenin e darab hegedű átíratát hallgatta egy hangversenyen Kraszikov hegedűművész előadásában. A mű befejezése után Lenin elsőnek kezdett el tapsolni és mindenáron a darab megismétlését követelte — írja Leninzkij.

Ismerte és szerette a nyugati zeneművészetet is. Legjobban

BEETHOVEN, SCHUBERT ÉS CHOPIN

alkotásaiért lelkesedett. Beethoven zongoraszonátái közül az Apassionátát és Pathetique-et kedvelte. Maga mondta: „...semmit sem ismerek jobban az Apassionátánál. Meg tudnám mindennap hallgatni. Csodálatosan emberi ez a zene. Mindig büszkeséggel gondolkodom arra, hogy milyen csodálatosjárt hozzánk mindennap

dolgokat tudnak az emberek alkotni“.

Visszaemlékezéseiben beszéli felesége, Krupszkaja, hogy Lenin megkérte a takarítónőt, hogy énekelje el újra és mondja el a szövegét, melynek vége így hangzott: „Elfoglaltatok Elzászt és Lotharingiát, mi mégis franciák maradunk. Németté tehetnétek földjeinket, de a szívünket soha nem fogjátok meghódítani“. Lenin írja: „...Egy francia takarítónő azután gyakran énekelte ezt

órára. Iljics egyszer énekelni halotta. Egy elzászi dal volt. Iljics megkérte a takarítónőt, hogy énekelje el újra és mondja el a szövegét, melynek vége így hangzott: „Elfoglaltatok Elzászt és Lotharingiát, mi mégis franciák maradunk. Németté tehetnétek földjeinket, de a szívünket soha nem fogjátok meghódítani“. Lenin írja: „...Egy francia takarítónő azután gyakran énekelte ezt néhány a dalt.“

Leninnek a zene több volt, mint pihenés, vagy szórakozás. Bántotta, hogy a komoly zene csak a kiválasztottak szórakozása, hogy a muzsika örömeiből az emberek milliói közül legfeljebb néhány ezernek jut. Hirdette, hogy a művészet a nép és gyökereivel le kell nyulnia a legszélesebb néprétegekbe, mert a tömegek meg kell szeressék és értsék a muzsikát, melyben egyesülnie kell a tömegek érzésének és akaratának.

Ha ma a Szovjetunióban olyan nagy súlyt helyeznek a nép zenei nevelésére, ha ma annyit áldoznak a zenei szint emelésére és népszerűsítésére, ha ma olyan élénk a zenei életük és olyan sok kiváló zeneművészt nevelnek, úgy ehhez hozzájárult Leninnek az a felismerése, hogy a zene komoly nevelő és nemes szórakozás és ha a tömegek kincsévé válik, úgy sohasem látott fejlődésnek indul.

Lakatos István Imre.

„...HALÁLOS GYÜLÖLET A RABSÁG ÉS ELNYOMATÁS ELLEN...“

A hatalmas Szovjetunió népei, a világ dolgozói s a földkerekség haladó szellemű értelmiségei mélyeseg kegyelettel és az elkövetkezendő harcokra erőt merítve — áldoznak ma a világ munkásmozgalma vezetője és a népek nagy lángelméje, a hős Bolsevik Párt és a világ első szocialista államának megteremtője emlékének.

Méltán állapította meg a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának Központi Bizottsága Lenin halálakor a következőket:

„A PROLETARIATUS

nagy felszabadítási mozgalmának törvénye soha Marx óta nem ismert hasonló óriást, mint amilyen elhunyt sötét éjszakában —

vezetőnk, tanítónk és barátunk volt. Leninben öltött testet csodálatos módon mindaz, ami a proletáriátusban valóban nagy és hősi: bátor szellem, tántoríthatatlan, szilárd, mindent legyőző vasakarát, szent és halálos gyűlölet a rabság és elnyomatás ellen, a hegyeket elmozdító forradalmi ezenvedély, a tömegek alkotó erejébe vetett mérhetetlen bizalom, rendkívüli szervezési képességek. Neve Nyugattól—Keletig, Déltől—Északig az új világ jeiképpé vált.“

Szime eszméi, tanításai és megállapításai memosak az új világ jelképevé váltak, hanem eszméi, tanításai az erőknek hatalmasarányu növekedése szerte a nagy világon. És Lenin hal-

retve mutatta meg a dolgozók sokszámillió tömegeinek a követendő utat és adott és ad erőt az újabb harcokra, újabb győzelmekre — a kizsákmányolás felszámolására, a népek testvériségének és a dolgozók jólétének a megteremtésére.

LENIN HALHATATLAN TANÍTÁSAINAK

életerejét igazolja a szocializmus építése a Szovjetunióban, a kommunizmust építő szocializmus hazájának nagysága, hatalma és ereje s ezt igazolja a demokrácia és a szocializmus erőknek hatalmasarányu növekedése szerte a nagy világon. És Lenin hal-

hatatlan tanításait igazolják a kapitalizmus fejlődéséről tett megállapításai, amikor behibonyította, hogy a kapitalista fejlődés utolsó rothadó szakasza, az imperializmus — a szocialista forradalom hajnala. És végül beigazolódt Leninnek az a tana is, hogy az imperializmus ugy politikai, mint gazdasági és ideológiai vonalon a reakciót jelenti, válságokat, háborukat és elnyomatást szül s a dolgozókat a trüsztkök és a monopóliumok igájába dönti.

Lenin jövőbelátását a gyarmati és függő országokra vonatkozó megállapításai is ragyogóan igazolják.

Tekintsünk szét a nagyvilágban. Messze Távolkeleten a kínai nép győzelmes szabadságharcát vívja az imperialista sorban álló néparuló, a kínai feudalizmus maradványaihoz göresösen ragaszkodó Csang-Káj-Sek-kei és annak szétbomló hadaiival. Indonéziában az egykori gyarmati népek fegyverrel a kezükben élethalálharcban állanak az imperialisták holland martalócaival. Vietnámban az ország területének 95 százaléka már felszabadult s szerte a nagyvilágban az elnyomott és függő viszonyban lévő népek a munkásosztály élnarcs pártjának irányításával, a leninista sztálini Bolsevik Párt példamutatásai alapján — ébrednek öntudatra, izmosodnak, erősödnek és viszik diadalra a szabadság zászlaját.

AZ ELNYOMOTT NÉPEK

és az imperiaizmustól függő országok érzik és tudják, hogy ebben az hősi küzdelemben nem állnak egyedül, a proletár nemzetköziség szelleme a munkásosztály nemzetközi szolidaritása és legfőképpen a világ leghatalmasabb államának, a kommunizmus megvalósítása felé haladó Szovjetuniónak létezése ad erkölcsi támogatást kemény harcuknak.

Az a Szovjetunió, melyet a nagy Leninnek mindenben méltó utóda, a lángeszű Sztálin vezet.

A harc folyik. Kimenetele nem kétséges, Lenin ragyogó eszméi és sztálini megállapításai, miként eddig is beigazolódtak — törvénytörően fognak a jövőben is beigazolódnai s a kapitalizmus összes kiélesedő ellentmondásaival, idejétmúlt rothadt társadalmi rendszerével együtt semmisülnek a proletáriátus pörölycsapásai alatt s a szocializmus derengő hajnalán túl felragyog majd a gyarmati népek s minden nép sokszámillió dolgozó tömegei megbonthatatlan testvériségben összefogó, a kizsákmányolást felszámoló, hazát teremtő szocializmus dolgozó napjai.

SZOBOLJEV:

A visszatükrözés lenini elmélete és a művészet

Sokat vitatkoztak sok könyvet összeirtak a polgári világban arról, hogy mi is a művészet és mi a művészet feladata. A sok vitatkozásnak, könyvnek, tanulmánynak azonban, csupán annyi eredménye volt, hogy egyre nagyobb lett a zavar a művészet kérdése körül. Minden magyarázat, minden vita a polgári világjelfogásnak megfelelően szükségszerűen oda lyukadt ki, arról fecsegett, hogy a művészet éppen olyan titokzatos valami, éppen olyan megismerhetetlen, mint maga a világ és az élet és következésképpen, ami a művészetben megnyilatkozik, a valóságos élettől távolálló, attól független valami. A kérdésre a helyes feleletet a marxista-leninista világjelfogás adta meg. A marxista-leninista jelfogás szerint a világ megismerhető, nem független a tudatunktól és nem csak az ember tudatának kivételése. Ellenkezőleg, a világ maga az anyagi világ az, ami meghatározza az ember életét, következésképpen gondolkodását és jelfogását is. A gondolkozó ember azonban képes a világ jelenségei, dolgai között tájékozódni megismerheti a világot és ez a megismerés valóságos, mert tapasztalatok útján is ellenőrizhető. Ebből természetesen következik, hogy a művészi ábrázolásban, a festményben, vagy az irodalomban a külvilág valóságos tulajdonságai tükröződnek és így a művészi alkotásoknak objektív tárgy értéke van a megismerés szempontjából. Ezt a művészi és tudományos szempontból egyaránt fontos kérdést taglalja Szoboljev szovjet író a Román Munkáspárt kiadásában most magyarul is megjelent „A visszatükrözés lenini elmélete és a művészet“ című művében. S lényegében a következőket állapítja meg:

„A marxista-leninista elmélet szerint a művészet a társadalmi tudat egyik formája, amely a társadalmi léte tükrözi, ideológiai felépítmény, amely maga is aktívan befolyásolja az anyagi alapot, sajátos formája a külvilág megismerésének s egyik eszköze a világ átalakításának. A művészet osztály- és pártjellegű, mint minden ideológiai felépítmény.“ A művészet művészi képekben kifejezett emberi gondolat; célja a világ megismerése és átalakítása. A visszatükrözés Lenin elmélete szerint a világ megismerhető, megismerhető tehát a művészet eszközeivel is; másszóval a művészet meg tudja ismerni a dolgok lényegét.

A művészet tehát a valóság művészi visszfénye, amely a valóság minden látószögéből való mély, igaz tükröképét kell, hogy nyújtsa. Következésképpen a haladószellemű művészet nagy és nemes feladata: megismerni a világot, feltárni fejlődéstörvényeit, sajátos művészi eszközökkel megmutatni az osztályok harcát, minden útnak a harcát, minden ellen ami elavult, szolgálni a társadalom előrehaladását, résztvenni a világ átalakításában. A művészet csakis így igazán művészet, csakis így van értelme. A világtól elvonatkoztatott ködös, az emberi tudás és előhaladást nem szolgáló, sőt az álló álművészi megnyilatkozásokra, amilyeneket nyugaton a polgári világban művelnek, nincs szükség. Az ilyen csak elbutít a az embert, eltereli figyelmét a maga életéről, eltereli a figyelmét a kizsákmányolók galádáságról.

A lenini visszatükrözés elmélete érvényesül a Szovjetunió hatalmas virágzó művészetében és irodalmában. Ebből kell tanulnunk és ebből kell tanulniok művészeinknek és íróinknak, ha csakaugyan a dolgozó nép ügyét akarják szolgálni“

Szerkesztőség: Szabadság-tér 23., II. emelet. Telefon: 15-35.

Kiadóhivatal: Brassai-utca 7. Telefon: 19-11.

Felelős szerkesztő: LAZAR JÓZSEF

Laptulajdonos: „Petőfi” Lap- és Könyvkiadó BT.

Bejegyezve a kolozsvári törvényszéknél F. soc. 2249. szám alatt.

Előfizetési díj egy hónapra 100 lej. Intézményeknek és vállalatoknak évi előfizetési díja 5000 lej. Posta-akarékpenziári csekk számla: 40.625.

„Boldogok vagyunk, hogy mi most élünk” —

írja a vicei magyar tannyelvű állami elemi népiskola egyik kis tanulója, a negyedik Pál Márton, aki nagyon ügyes és szép juhászgöngyöket szerkesztett. A cikk, ez a kis dolgozat, melyet szép kerak betűkkel, vonalozott füzetpapírra írt a számos meggyei Vice község iskolapadján Pál Márton, visszatükrözi a legkisebbek szorgalmát, fejlődésükét. És visszatükrözi azt az új emóert, aki már benne az apró Pál Mártonokban: egy szűz és jobb világ új emberét, aki már elemista korában ilyen dolgozatot írt „Történelem-óra” címmel: „Tegnap történelemóránk volt. A tanítónéni mesélt és mi csodálkozva hallgattuk. Más élet, más világ volt itten régen. Szegény, földnélküli, fáradt jobbágyokkal találkoztunk és elgondoltuk, hogy mit is szólnának ők, ha felébrednének és látnák, hogy ma nem parancsol nekik a kényelmes és kizsákmányoló földesúr. Földet kapnának, gyermekeiket iskolába járathatnák, szabadok, mindenkiel egyenlő joguk volnának. És mindezt a boldogságért csak egyet kívánna tőlük a mi Népköztársaságunk; hogy hűséges munkások, becsületes, békességes állampolgárok legyenek. Boldogok vagyunk, hogy mi most élünk és jó tanulással, egymást szeretve és megbecsülve mi is megerősíthetjük fiatal Népköztársaságunkat.”

„Pál Márton IV. osztályos” — ahogy dolgozatát aláírja, „szegény földnélküli fáradt jobbágyoknak” késői ivadéka s már ma, tiszteletteljes fejjel, öntudattal és akarattal készül a kizsákmányolás felszámolására, a jobb, boldogabb jövő építésére... (—on)

619 FALUSI DOLGOZÓ TANUL az udvarhelyi betüvető tanfolyamon. Január közepéig a megyében 51 betüvető tanfolyam indult, ahol alaposan foglalkoznak az írástudatlansággal. Szemben a tavalyi tanulók számával, amikor 329 írástudatlant tanult, ebben az évben jelentősen emelkedett, ama falusi dolgozók száma, akik levette szegénykezesüket belátják, hogy a tanulás nem szegény.

NEPÜGYESZ MONDOTT VAD-BESZÉDET a betüvető szabotáló malomigazgató bünperében. A 4000 kiló gabonáról elszámolni nem tudó Török János malomigazgató elleni tárgyaláson Fekete János népügysz mondott magyar nyelvű vadbeszédet. A szabotáló malomigazgatót egy évi elzárásra, 20 ezer lej pénzbüntetésre és 30 ezer lej kártérítés megfizetésére ítélték.

LAKATOS ISTVÁN IMRE dr. zenet munkatársunk szombaton délután 6 órakor előadást tart az ARLUS színházban (Egyetem-utca 1. szám, I. emelet). „Az orosz kamarazene fejlődéséről.” Utána a Collegium musicum vonósnégyese el fogja játszani Csajkovszkij első kuartettjét. Belépés díjtalan. Erdelődöket szívesen látnak.

További enyhe idő

Irországtól a Dnyepzig élénk nyugati széllel meleg tengeri légtömegek törnek előre, változékony időjárást okozva. A Szovjetunió belsejében havazik és fokozódik a hideg. A Jeges-tenger partjain —20 fok alá süllyedt a hőmérséklet.

Erdélyben tegnap délután élénk nyugati széllel újabb meleg léghullám tört be, hirtelen +3 fokra emelve Kolozsváron a hőmérsékletet. A légnyomás este 762 mm., gyengén süllyedő irányzatú.

VARHATO IDOJARAS SZOMBAT DELIG:

Mérsékelt, időnként élénk északnyugati szél, felhőbevonások, néhány helyen kisebb esők, havascsó, a hegyekben havazás, sok helyen napközben is köd. Nappal továbbra is enyheség, éjszaka a völgyekben erősebb fagy.

Vasárnap kiállítások: Némi lehűlés, a hegyekben kedvezőbb széllel lehetőségek.

Világosság

A vereség csak a gyengét tőri le

Lenin, ez a páratlan lángelme, mérhetetlen elfoglaltsága mellett, arra is szakított időt, hogy a sport kérdésével foglalkozzék. Ez mutatja, hogy Lenin fontosnak tartotta a sportot.

A forradalom napjaiban nemcsak katonai, politikai és gazdasági kérdések foglalkoztatták Lenint, hanem a sport népszerűsítésére is nagy energiákat fordított. Kezdeményezésére alakult meg az első haladó-szellemű katonai iskola, melynek ki-képzési tervében a szokásos katonai tantárgyak mellett a sport is jelentős szerephez jutott.

INTÉZKEDETT ÉS ELLENŐRZÖTT

A tökéletes megszokott alaposággal, nemcsak intézkedett, hanem ellenőrzött is. A kezdeti nehézségekkel teli időben megátogatta az egyik iskolát, ahol a tanúk két csoportra osztorva, izgalmas labdarugómérkőzést vívtak. Mint minden játékban, itt is az egyik csapat veszteséggel hagyta el a pályát. Lenin, aki mindvégig érdeklődéssel figyelte az ifjak küzdelmét, csodálkozva látta, hogy a veszteségek elszomorodva áll-dogálnak, s egyik-másik gyermeknek még könny is csillog a szemében.

„Ne keseregjétek, ha vereség ért — vigasztalja őket — legközelebb biztosan ti fogtok győzni. A vereség csak a gyengét tőri le, de megédi az erőt. Méréselejtétek józanul az ellenfelet és ne legyetek gögősek, ha majd ti lesztek a győztesek.”

Ne sápitózz, ha vereség ért — ez Lenin működésének az a sajátossága, amely hozzásegítette a Szovjetuniót, hogy mindvégig odaadó és sejt erejében bizó sportoló tömeget vallhasson magáénak.

A lenini szellemben fogant szovjet sport ereje elsősorban a hatalmas tömegek megmozdításában rejlik, ellentétben a kapitalista államok sportjával, ahol a súlyt kizárólag egyéni csúcsteljesítményekre fektetik.

AMIRE MÁS ORSZÁG NEM KÉPES

Gondoljunk csak a „Sportok napjára”, melyet filmszínházaink heteken át zsúfolt nézőter mellett vetítettünk. Olyan színes képek keretében mutatja be a Szovjetunió minden részében lakó népek sportművelődését, amelyre egyetlen ország sem képes. Testvéri egyetértésben, nemzetiségre való tekintet nélkül gyűjti össze Moszkvába a sportolók ezreit és teszi ezt a napot a sport ünnepévé.

100 HEKTAR TERÜLETEN BŐVITI ÉPÜLETEIT 1949-ben a moszkvai egyetem. A Moszkva folyó mellett épülő egyetemi épületek terjedelme 1 millió 700 ezer köbméter lesz. A központi épület 25 emelettel épül. Ezenkívül diákotthonokat építenek, ahol minden diák külön-külön kényelmes szobát kap. Az épületekben helyezik el az összes szakokat, kivéve a tudományos karokat, melyek továbbra is a régi épületekben maradnak.

KÖSZÖNETNYILVANTAS. Mindazoknak, akik felejtethetetlen férjem, illetve édesapám, Mórítz Jenő temetésén megjelentek részvételükkel fűjaldalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet. A gyászoló család.

Olvasd, terjeszd, támogasd a „Világosság”-ot

A teljes nemzeti egyenjoguságnak köszönhető, hogy mindenki egyforma mértékben veheti ki részét a sportból és ezáltal lehetővé válik, hogy a szovjet sportolók olyan eredményekkel kápráztassák el a világ sportközvéleményét, amilyenre még nem volt példa.

A kolhozok földműves dolgozói és a gyárak munkásai szabadidejükben a sportpályákon frissülnek fel fárasztó munkájuk után.

A sport terén kiválókat éppen olyan megbecsülésben részesítik, mint a munkában kitűnőket. A „Sportok mestere” cím egyenlő az „Elmunkás” kitüntetéssel, s ugyanolyan jutalmazással jár.

Ilyen feltételek között érhető, hogy a tömegsport megvalósítása mellett kiváló egyéni eredmények is születnek.

A szovjet sportolók Lenin által megszabott uton haladnak az újabb győzelmek felé. (k. s.)

LENIN-EMÉKÜNNEPÉLY a kolozsvári Népsport Szervezetben

KOLOZSVÁR. — Lenin halálának 25-ik évfordulója alkalmával, a kolozsvári Labdarugó Kerület ma, pénteken este 7 órakor, az OSP Petőfi-utca 9. szám alatti helyiségében emlékünnepélyt rendez.

Radu Ioan, az OSP sajtó- és propaganda felelőse román nyelven, Győri Endre dr., a Labdarugó Kerület titkára magyar nyelven méltatta Lenin emlékét. Az ünnepi est keretében román-magyar szavaltatok is lesznek.

A Dermata birkozócsapata az NB I-ben

KOLOZSVÁR. — Az év első NB Nagylégsúlyban: Ferdinánd László. I-es birkozó mérkőzését vasárnap délelőtt 10 órakor a volt unitárius kollégium tornatermében tartják meg. A börgyári csapat a marosvásárhelyi „Bernáth Andor” ellen a következő összeállításban áll ki: Kislégsúlyban: Hann Ferenc. —

A Dermata és a KKASE sakkversenye

KOLOZSVÁR. — Vasárnap délelőtt 10 órakor, a Magánalkalmazottak Szakszervezetének Molotov-utca 9. alatti helyiségében, a KKASE egyesületek közötti sakkversenyt rendez, amelyre meghívta a Dermata 60 legjobb női és férfi újjmunkását. A két munkáscsapat 120 versenyzőjének találkozáját nagy érdeklődés előzi meg.

Itt említjük meg, hogy a KKASE vezetősége felhívja összes versenyzőit, hogy sakktabláikkal vasárnap délelőtt 10 órakor jelenjenek meg a szakszervezetben.

OSIKSZEREDA

jégkorongválogatottja 2:2 (0:0, 0:2, 2:0) arányban döntetlenül játszott Marosvásárhely csapatával. Bukarest csapata 10:1-re győzte le Segesvár csapatát. A Kolozsvár-Brassó-mérkőzés az esős időjárás miatt elmaradt.

A SZOVJETUNIO

szakszervezeti ökölvívó válogatottja 10:6 arányban győzött Moszkvában Finnország együttese ellen. A vízszavagó mérkőzésen a szovjet válogatott 16:0 arányban győzött.

A NAGYVÁRADAI CFR

női kosárlabda csapata kettős mérkőzést játszik Kolozsváron. Szombat délután 5 órakor a Victoria, vasárnap délelőtt 10 órakor pedig a Dermata női csapata ellen játszik. Szombaton a Dermata-Victoria férfi, vasárnap a Dermata A. és B. férficsapatai játszanak előmérkőzést. Mindkét mérkőzést a 2-es számú Fiuliceum (volt református kollégium) tornatermében rendezik meg.

NAGYMENNYISÉGŰ „D” VI.

TAMINT osztottak ki Hazánkban az elmúlt esztendő folyamán, a háboru alatt elégtelen táplálkozás folytán gyengén fejlődött gyermekek között. A mozgalom lebonyolítását a Román Népköztársaság Vöröskereszt Egyesülete végezte. Az ország tejközpontjaiban, napközi otthonaiban, óvodáiban, elemi- és tanoneiskoláiban összesen 5215 kiló vitamint osztottak ki. 514.778, nagyrészt 14 éven aluli gyermeknek. Ezt a munkát 449 Vöröskeresztos ápolónő végezte el, a Demokrata Nők Szövetsége szervezték irányításával.

MOZIT LÉTESÍTETEK a mun-

kaügyi minisztériumhoz tartozó technikai iskolák és felsőfokú intézmények diákjai részére. A mozi a diákszövetség központjában működik. Az előadások keretében tudományos, művészi és kulturális filmeket mutatnak be. A mozi más iskolák diákjai is látogathatják.

UJABB GYAPOTSZALLIT.

MANY ÉRKEZETT Konstancába a Szovjetunióból. Január 11-én szovjet hajó érkezett Odoszából a konstanci kikötőbe, mely több nagymennyiségű nyersgyapotot szállított textilgyáraink részére.

A kolozsvári MNSZ HÍREI

Január 21-én, pénteken este 7 óra népszerűvelési bizottságok ülése a Morkor szervező-, sajtó-, propaganda-, lotov-utca 16. szám alatti színház-adminisztrációs (volt pénzügyi) és ban.

A Magyar Népi Szövetség

Köszönő távirata

a RMP Központi Vezetőségéhez és a Nagy Nemzetgyűlés Elnökségéhez

BUKAREST. (Rador.) — A Magyar Népi Szövetség Központi Bizottságának aktivája és munkaközössége a Román Munkáspárt Központi Vezetőségéhez és a Nagy Nemzetgyűléshez táviratot intézett, amelyben a RMP által kezdeményezett és a Nagy Nemzetgyűlés által megszavazott rendkívüli horderejű törvények: az 1949. évi gazdasági terv, a néptanácsok felállításáról szóló törvény és az állambiztonságot veszélyeztető bűncselekmények megtorlásáról szóló törvény nagy vívmányáért a magyar nemzetiségű dolgozó tömegek megelégedését tolmácsolja.

A táviratok kifejezésre juttatják a magyar nemzetiségű dolgozók szilárd elhatározását, hogy harcolni fognak a gazdasági terv idő előtti teljesítéséért, támogatni fogják a néptanácsok mélyen forradalmi rendszerét és éberen fognak örködni az osztályellenesség mesterkedéseinek a leleplezéséért.

Magadat csapod be, ha rosszul dolgozol!

HEGYNEK FEL, hegynek le, kanyaros, vagy szabad országutakon; városok, falvak, zeg-zugos szűk halad át, „ZISZ” kocsiján. Ma itt, holnap ott. Tavasszal, elő, bolyhos báránnyal vizs Bukarestbe, aztán másféle áruval megterhelve tér haza. Egyet pihen, meymosai de-rékig, prüszkölve szedi le magáról a fáradtságot és az uti port. A jeje: nagy térkép és nagy éberség. Hazánk hidjai, kanyarjai, időjárásai vannak benne. 68.390 kilométert tett meg eddig kocsiával anélkül, hogy az komoly javításra szorult volna. Fancsoli Rudolfot a kilométerek nem öregítették meg. Friss, fiatal; pirosarcu; szeme vizslán néz. A világnak kétféle sofőrje van: az egyik, aki unja az utat és korcsmákban, pihenésben, barátokkal való beszélgetésben, dícsérvésben találja meg élvezetét. A másik: a Fancsoli Rudolfok típusa, a született sofőr.

„JUNOM? már hogyan unnék utazni? A kocsi a pajtásom, az új az élettem. Mindegyik ut, mindegyik vidék más, ahogy mindegyik évszak különböző. Kalandos, kellemes. Az uti látat nem ismerem, de jó zsidbádságot érzek, ha meghalok, hogy indulnom kell.”

„Luxuskocsira soha sem vágyok?”
„Néha. Ha megelőz, elsuhan mellett. Jujj, hogy mennék... De ha huzamosabb ideig teljesítenék rajta szolgálatot, bizonyára visszavágnék erre az én háromtonnás Ziszemre. megbízható szovjet motortom mellé. Nemrég volt egy jellemző kalandom véle. Pár nappal ezelőtt Dragasániban voltam, borért. A Kárpátokon túl ma tél helyett sáros, dögnyos tavasz érzik. A kőntöltött patakocskák ráfutnak a fő-
„Egy helyen a felrobbantott hid helyén már készül az új betonhid. A segéhid bizony sánta és gyenge. A part meredek. Egy autót már belefutott a dögnyosba. A végén egy másik teherautót hat ökörel húztak ki. Az én Zisz kocsim azonban győzött a meredek lyuk és a sár felett. Ha kiabálással és biztatással is, de átmentem a patakon. A dragasániak hurráztak a hátam mögött... Akár a feleki tetőn messz, akár, a joksáni sárban, nem hagy cserben. Szovjetmotor: ezzel eleget mondottunk.

... En a kocsit már használt állapotban vettem át. Első sofőrje: Balogh László volt, tőle Avram Mihály vette át. Azután Popa Tudorache következett és azután jöttem én. Megbízható, jó, komoly szakemberek voltak. Ez már az új RATA-szellem, ennek az udvarnak a szellem, ahol most vagyunk. Ez kell, hogy elterjedjen az egész országban és ki kell ölje a régi sofőr-vagány emléket. En a kocsit kitűnő állapotban vettem át tőlük s azóta úgy vigyázok rá, mint a szemem fényére.

A SOFŐR aranycsabájára, légy józan, légy éber, ne hafts fölöslegesen gyorsan. Kiméld a féket, használj érzéssel, mint a hegedűs az üveghangokat. 1500 kilométer után cseréld ki az olajat. A régi olaj tele apró részecskével — eszi a motort. Miből a régi olajot leeresztetted és az újat beletöltötöd, mosd ki a belső részeket benzinnel. Zsírzd a népet minden 500 kilométer után vendesen.” Körülbelül ennyi a mi „üzem” titkunk. Nem boszorkányszeret kell hozzá, kis gondosság. Kis tudomány. Erzék a rendhez. A gép olyan, mint az ember. Ha gondozzák, megáll. Ma már nincs a régi órazevesség a mi szakmánk-

ban. Tegnap teherautós voltam, ma autóbuzsra tesznek, holnap egy harmadik teherkocsira raknak. Minék dolgoztál volna, mikor a kocsi holnap ugys idegen gazdához került. Ma — rátesznek egy kocsi — esetleg egy év múlva is azon leszel. Magadnak dolgozol. A kocsi köz-tulajdonban vannak, nem holmi kis-zákmányoló vállalkozó szolgálatában vagy, hanem a Román Népköz-társaság szolgálatában. Azaz, magadat csapod be, ha rosszul dolgozol.

... Vagyunk hárman is, akik közel állunk a távolsági motorjavítás nélküli teherautó rekordhoz. Nasaudan Ioan 62.871 kilométert tett meg. Gáspár Dénes 58.771 kilométert.

ROMÁNOK, magyarok. Mindnyájan testvérek és jóbarátok vagyunk. Lehet, hogy holnap valamelyik el-hagy engem. Hisz: attól függ, kinek mennyi alkalma van utra. A rekord tulajdonképpen közös: RATA-vagyon. Különb: versenyben vagyok más ratásokkal. Marosvásárhelyiekkel, tordaiakkal. Jakabfal, Manolescu-val. Szolgálat. Itt azonban nem ki-lométerekre, hanem üzemenyag-sporlásra megyünk.

„Karambolja nem volt soha?”
„Soha, illetőleg valami... Előző-leg egész héten minden nap uton voltam. Kimerültem. Az ut egyenes volt. Ha kanyaros lett volna, bizonyára nem bóbiskoltam volna el... A szembejövő kolléga kissé surolta

a sárhányómat. A hibás azonban én voltam. Ekkor egy hétig minden éjjel karambolról álmodtam. Ezek a rémült, hőkentő álmok kigyógyítottak bóbiskolásomból. Azóta még jobban vigyázok magamra és a köz-vagyonra.

KI A HOSE-eknek a rportnak? Fancsoli Rudolf, a sofőr, vagy elő-dei, a nyomában száguldó sofőrök? Akik talán beérik s talán el is hagy-ják? Vagy talán éppen a „ZISZ” kocsi? Itt állunk a RATA-garázs jobb szögletében. Előttünk egyik hősiünk, a kocsi. A megbízható, a fiatal; az öreg, egyike azoknak a példányoknak, amellyel megnyerték a háborút. A német kocsi berag-gadnak a sárba, a szovjet kocsi saron, dögnyoson, tűzön-vizen ke-resztül mentek...

„Itt a sárhányón ama bizonyos karambol jele, amelynek történetét előbb mondtam el. Aki nem tud-já, nem is látja. Nekem örökös em-lékezetes: „Vigyázz a karambolra Rudt, légy józan, légy éber! Ennyit mond ez a kis sebhely.”

Kint vagyunk a garázsból, rójuk az utat a város felé a széles Budai Nagy Antal-utca. Még mindig a fiatal sofőr szemel járnak eszünk-ben. Utról megy és utra tér. Árut visz és árut hoz. A Köztársaság va-gyonát őrzi.

SZILAGYI ANDRÁS

Levelezőink írják:

A tömegszervezetek

részvételével megrendezett tordai Petőfi-kultur-verseny hatalmas érdeklődés közepette ment végbe a „Gorkij Maxim” mozi helyiségében. A versenyzőket és kísérőiket hozó szekerek már korán reggel megeredtek a közeli falvakból. A mozi terme zsúfolásig megtelt a román- és magyarajku közönséggel.

Az ünnepi versenyt a tordai ARLUS-szervezet és a MNSZ dalárdája nyitotta meg a köz-társasági Himnusszal. Pop Alexandru román-, Liptai István magyar nyelvű beszédben emlékez-tett meg a világszabadságról tollal és karddal harcoló Petőfi Sándorról. Ezután Kerekes László bevezette a járási győztes kultúrsoportok ver-segét, amelynek az ARLUS-szervezet vezetője előadott népdalok és Nemes Miklós Petőfihez írt költeménye követet.

A kultúrverseny eredményeként a következő rangor alakult ki: Énekkarok: 1. az egerbegyi dalárda, amely „Csillagos dalok”-kal szerepelt; 2. a gyéresi szegvár szakszervezeti énekkara, amely a „Fieraril” című dall adta elő; 3. a MNSZ tordai szervezetének az énekkara, amely a „Bányászok indulója”, a „Munka harangjai” című énekekkel és népdallal működött közre. Versmondás: 1. László Sándor (MNSZ, Gyéres) aki Petőfi „1848” című versét mondta el; 2. Mă-lora Silvia (Szakszervezet) aki Petőfi „Akasszá-
-lok fel a királyjok!” című és 3. Rusu Letitia (Romániai Demokrata Nők Szövetsége), aki Pe-tőfi a „Szabadághoz” című versét mondta el romául. Tánca: 1. az istvánházi táncsoport, Verbunkos bemutatásával; 2. a Romániai Demo-krata Nők Szövetségének a táncsoportja román népi táncokkal; 3. az egerbegyi táncsoport csür-dőngővel. Dícséreltet érdemelt a MNSZ mérsz-kői szervezetének a szanálókórusa, amely Petőfi „Egy csodolat bánt engemet” című költeményét szavalta el.

Az együttlévő népek egymást megbecsülésé-
-k és barátságának a szellemében rendezett Petőfi-kultúrverseny kifejezően szemléltette a megye népi művelődésének a tevékeny voltát.

NEMES MIKLÓS
levelező.

Készen állunk a tavaszi vetésre!

Kijavították a gépeket, jóminőségű vetőmagot juttattak a dolgozó föld-műeseknek a kolozsi Állami Minta-gazdaság dolgozói

KOLOZS. (Kiküldött munkatár-
eunktól.) — A kályáni Állami Minta-gazdaság dolgozói nagy lendülettel fogtak hozzá a tavaszi vetés előké-sztési munkálatainak az elvégzésére. Ioanete Liviu mezőgazdasági mér-nök hazaérkezve az Állami Mintagaz-daság kolozsvári központjának há-romhetes gazdasági szaktanfolyamá-ról, ismertette és részletesen feldol-goza az Állami Gazdasági Terv me-zőgazdasági vonatkozásait, melynek alapján a gazdaság alkalmazottai szorgalmasan hozzáfogtak a tavaszi előmunkálatok elvégzéséhez és közös megbeszéléseken elkészítették a gaz-daság ezévi munkatervét. A cél, amint Vass József traktorista mond-

ja: a tervet nem csak megvalósítani, de jóval túl is haladni. A kiválasztott jóminőségű vetőmag már készen várja a tavaszi vetést a gépszinben is megjavítva és rozsdá ellen becsirozva állnak a gazdasági gépek, készen a munkálatok megkez-désére. A telep két traktorát, melyet helyben a saját műhelyükben nem ja-víthattak meg, beszállították Kolozs-várra, teljesen rendbehozatni. Nagy gondossággal táplálják a gazdaság 14 tenyészőkrét, hogy az igavouásra jó erőt nyerjenek. Nemsokára hazaér-kezik Beszterecről a gazdaság intéző-je is, aki a kétéhes tanfolyamon szerzett tapasztalatait hasznositan' fogja a gazdaság munkájában.

16 nap alatt 68 hektár

A kályáni Állami Mintagazdaság — annak ellenére, hogy csak a múlt év június 20-án alakult „a híres” Gáll Elemér kisajátított földbirtokán — félév alatt máris igen nagy eredmé-nyeit mutatta fel a kollektív gépesi-tett gazdálkodásnak. 16 alkalmazott-ja van mindössze a gazdaságnak — kezdetben még ennyi sem volt — és rövid idő alatt taipraállították a szét-dult tanyát s néhány ember, gépesi-tett tervszerű munkával elvégezte mindazt, amiért nemrégén száz meg száz béres verejtéke hullott. Mert: két 18 soros vetőgépen kívül olyan 24

soros traktorvontatású vetőgépük van, amellyel nyolc óra alatt 5 hek-tár területet lehet bevetni. Van két raktorekjük is, cséplőgépük, két tár-csaborona, ké aratógép, zuzomalmuk és még sok más apró gépszerszámuk, melyek mind a nehéz munka meg-könnyítésére és meggyorsítására szol-gálnak s a szakszerű földművelésre. Ezért tudtak az őszi egy traktorral és két ökorvontatású ekével 16 nap alatt 68 hektárt bevetni és október 25-től a fagy beálltáig 83 és fél hek-tárt tavaszinak felszántani.

Uj lakások, gépszin, jürdő

De közben az alkalmazottak csa-ládtagjai számára lakhatóvá tették a bátrán ólaknak nevezhető egykori uradalmi bérelakásokat, gépszin, ku-koricakast, 50 férőhelyes téglais-állót, gabonarakart és sertésólat építettek s ugyanakkor nagy segítséget nyuj-tottak a környező falvak szegényebb-rendű dolgozóinak is. Kályán köz-ségnek odaköltöztették a cséplőgépet, a triórt és az egyik traktort, 7 kö-z-ségnek nyújtották cserébe jóminőségű

vetőmagot. Az építéseknel kereseti lehetőséget adtak a kolozsi Földmün-kás Szakszervezet számos tagjának. Jólétet biztosítottak az alkalmazottak és családtagjaik számára is. A gaz-dasági érkezőben napi 28—30 lejbe kerül napi háromszori étkezés. Saját szűkségletre pedig tejet, gabonát, hi-vatalos árban vehetnek a gazdaság-tól és ki-ki tarthat magának sertést, baromfit. Az alkalmazottak közös gyűléseken beszélnek meg a tennivaló-kat, gyarapítják állandóan a kis kö-zös könyvtárat.

A mintagazdaság 1949-es évre új terveket sző. Építési fognak többek közt méz egy, ugyancsak 50 férőhe-lyes istállót, korszerű munkásoklakást, fűrdőt a dolgozóknak és irodát. A gazdaság fejlesztésére pedig két silót és korszerű trágyatelepet.

A falusiak közül már sokan felfi-gyelték a mintagazdaság nagy eredményeire. Önként mentek becsesélni a silány vetőmagjukat. Megtekintik, hogyan folyik a munka — látnak és tanulnak. Az idén a gazdaság még több segítséget tervez nyújtani a fa-lusi dolgozóknak.

(cs. m.)

Szegényparasztok

öttagu bizottsága ül a buzai község-házának iro-dájában. Számbaveszik, hogy kinek mennyi földje van, mekkora birtoka, s hogy vajjon igaz-ságosan vallott-e annakidején a nyári földössze-írás alkalmával. Sorra jönnek a kérgekezű dolgozó földművesek s mondják el, hogy itt ennyi, amott meg annyi földdel, legelővel ren-delkeznek. Legtöbbnek bizony alig van két-há-rom holdra terjedő vagyona. S a szegénységben nincs mit takargatni. Azon legfennebb segíteni kell valamilyen formában. Nem is takargatják a szegények. Becsülettel bemonadják mennyi a földjük s talál a bemonadás a nyári vallomással, mint annak a rendje.

De lám, sör kerül Török Ferenc (eke) gazd-uramra is. Vizsla szemekkel nézik a község-háza összegyűlt szegények s várják: na mi lesz? — Török gazduram a falu legnagyobb gazdája. El is kezdte szelni a birtokát, s szinte izzáit bele-ugy gondolkozik, hogy hol is van a birtok, merre, a határ melyik szögletében. De akárhogy gondolkozik, lám, mégis csak mintha kifelej-tene egy-egy darabot. A bizottság tagjai kell figyelmeztessék, hogy ejnye Ferenc gazda, his-zen amott is van egy jókora darab.

— Biz' az eszembe se jutott — mentegetőzik Török Ferenc. Kiderül aztán, hogy Török Fe-renc gazduramnak csaknem 5 hektárnyi föld nem jutott az eszébe. Azaz nem akart az eszébe jutni.

— Semmi az egész, hiszen nem nagy dolog, elfelejtett az ember — próbálta elintézni a dolgot a bizottság elölt.

A szegényparasztokból álló bizottság azon-ban tudja, hogy 5 hektár nem semmi. Ot hek-tárból Buzán még három családnak is meg kell élni. Persze nem esik ez jól a falu nagygazdáinak. Jósolgatják is egyre sürűbben, hogy vége-szakad egyszer a szegények uralmának s jaj lesz majd, ha bsmét ők veszik kezükbe a köz-ség irányítását.

A buzai szegényparasztok azonban nem ijed-nek meg. Csak mosolyognak s öntudatosan vág-ják a szomábe a falu nagygazdáinak: „Le'fűnt már a ti csillagotok.”

VADÁSZ ZOLTÁN
levelező.

Itéletet hoztak az anto-nescánus háborus bűn- -sök bűnperében

BUKAREST. (Rador.) — A bu-karesti Itéletőbla IV. tagozata egyes volt antonescanus háborus bűn-
-sök elleni bünygyben a következő ité-
-tet hozta:

Iacobovici tábornokot 8 évi ne-hézbörtönre, Radu Rosetti tábornokot 2 évi börtönre, Potopescu Gh. tábor-nokot 5 évi börtönre, Docan Gheor-ghe vádlottat 5 évi börtönre, Ore-tianu Gh. vádlottat 10 évi nehézbörtön-re, I. Petrovici tanárt 10 évi nehézbörtönre, Neagu Alexandru vádlot-tat 8 évi nehézbörtönre, Pana Aure-
-liu vádlottat 10 évi börtönre, Ata Constantinescu vádlottat 5 évi börtön-re, Petre Nemolau vádlottat 5 évi börtönre, Koslinski Gh. tengernagyot 2 évi börtönre, Pais Nicolae tengernagyot 3 évi börtönre és Titulescu To-ma mérnököt 5 évi börtönre itélték el. Az itélet az összes vádlottakat 10 évre megfosztja állampolgári jogai-tól és vagyonekibőlhat mond ki. Pompiliu Nicolae mérnököt és Sandu Ioan vádlottakat felmentették.

VILÁGOSÁG

Be kell jelenteni a vállalatok nyugdíjasait

BUKAREST. — (Rador.) A minisztertanács január 14-én kelt határozata megállapítja, hogy mennyi előleget kapnak a nyugdíjasok. Azok a vállalatok — magán — nyugdíjintézetek és nyugdíjalapok, amelyek a Társadalombiztosító Pénztár vagy a Munkaügyi minisztérium által jóváhagyott szabályzat alapján egyesültek, legkésőbb január 29-éig kötelesek betérjeszteni a munkaügyi minisztériumhoz azoknak a nyugdíjasainak névsorát, akiknek 1948 december 31-én jogerős nyugdíjmegállapító végzés volt birtokukban és ennek alapján a minisztertanács fenti határozata értelmében nyugdíjelőlegre jogosultak.

kell tüntetni a nyugdíjas nevét, lakását, születési évét, nyugdíj jogosultságának megállapítását elrendelő végzés számát és keltét, annak megjelölésével, hogy öregségi, visszavonulási, munkaképtelenségi stb. nyugdíjat élvezett, a havi nyugdíj összegét és a január 15-én kelt miniszterelnökségi rendelet alapján a részére kifizetésre kerülő előleg összegét. (Megjelent lapunk 16-1, 12. számában.) Ugyancsak fel kell tüntetni azt is, hogy milyen összegű nyugdíjat kap még és két vagy több nyugdíj közül melyiket választja a főnyugdíjra. A táblázatban meg kell jelölni annak a tisztviselőnek nevét és lakását, akit a nyugdíjpénztár vagy az illető vállalat az előleg kifizetésére javaslatba hoz.

Ismét lesz szabad cukor

KOLOZSVAR. — A vármegyei Kereskedelmi Igazgatóságtól nyert értesülésünk alapján közöljük, hogy néhány napon belül a kereskedésekben ismét lehet szabadforgalmu cukrot vásárolni. A néhánynapos szünet a forgalmi és jogszabási adóról szóló új rendeletek alkalmazása miatt állott volt be.

Minden diáknak jár a kedvezményes utazási igazolvány

BUKAREST. — (Rador.) Az államvasutak vezérigazgatósága, a CFR rendeletet adott ki, amelynek értelmében az egyetemi és főiskolai hallgatóknak, valamint középiskolásoknak adott féláru vasuti jegy váltására jogosító arcképes igazolványt a jövőben, korhatártól függetlenül, bárki megkaphatja, aki valamely egyetemnek vagy főiskolának hallgatója, műszaki vagy középiskolának beiratkozott tanulója.

Ezzel az intézkedéssel hatályát veszti az a régebbi rendelet, amely szerint kedvezményes vasuti utazásra jogosító szabvány államvasutak, CFR igazolványt csak azoknak akik 40-ik életévüket nem töltötték el egyetemi hallgatóknak, főiskolásoknak és középiskolásoknak adtak, akik 40-ik életévüket nem töltötték el.

soknak és középiskolásoknak adtak, akik 40-ik életévüket nem töltötték el.

Két betörés Kolozsvárt

KOLOZSVAR. — Az elmúlt napok egyikén a Kossuth Lajos-utcai „Orient”-féle élelmiszerüzletbe ismeretlen tettesek törtek be. A betörést megelőző este egy férfi valami csekélységet vásárolt az üzletben és utána feltűnően sokat időzött ott. Másnap reggel a tulajdonosnő, Geréb Katalin, amikor üzletét ki akarta nyitani, megdöbbenve tapasztalta, hogy az ajtó fel van törve. Pár pillanat múlva megállapította, hogy betörés történt. Az üzletből ötezer lej készpénz, több kiló hentesáru, gyümölcs, kék és egy fehér köpeny tűnt el, mintegy 15 ezer lej értékben. A rendőrség a nyomozást megindította.

Ugyanezen éjszaka a Mátyás-utca 2. szám alatti, özvegy Váradi Mihályné gyümölcsüzletébe is betörési kísérlet történt. A tettes itt csak az aprópénzt szórta szét és utána elmenekült.

Versenyben a „Herbák” és „ITA” munkáslevelezői

ARAD. — A szocialista munkaversenyre hívták ki a kolozsvári versenyek, élmunkások, normadöntő HERBÁK JÁNOS művek munkások népszerűsítésére, valamint a ságot. A versenykihívás elfogadása termelési eredmények beszámolására megtörtént. A verseny feltételeit, munkáslevelezői verseny indult, valamint időtartamát ezután fekteték le.

Az Állami Magyar Színház és az Állami Magyar Opera közleményei

Ma este: PYGMALION — előszőr

Bernard Shaw leghíresebb vígjátékát, a PYGMALION-t újítja fel ma este a színház Közönségünk előtt nem kell külön méltatni az angolszempadi írónak ezt a remek öleletekre felépített, fordulatos és mindvégig mulattató vígjátékát, amelynek felújítása minden alkalommal kiemelt szerepet játszik a színház életében. A maró gúny és az eleven humor hangján a társadalmi viszonyokat mutatja meg benne a szerző a valóság leplező reflektorjében. Kőműves Nagy Lajos rendezésében Bata Margittal, Poór Lillivel, Benes Ilonával, Loy Sárival, Czenk Erzsébettel, Lantos Bélával, Imrédi Gézával és Sarlat Imrével a főbb szerepekben játsza a színház a PYGMALION-t, amelynek sikerét Szakács György szép díszletei nagy mértékben fokozzák. A PYGMALION szombaton este, valamint a jövő héten is műsoron van.

Szombaton délután a tanulóifjúság részére a LEGY JÓ MINDHALALIG-ot ismétlik meg, míg vasárnap délután a VITEZEK ÉS HOSÓK van tizenötödösor műsoron.

Az opera vasárnap este Smetana gyönyörű muzsikájú vígoperáját, az ELADOTT MENYASSZONY-t ismétli meg Sallay Margittal, Orsz Beával, Melegh Kátival, Trenka Evával, Kallós Józseffel, Pullók Gézával, Márky Alfrédal, Vida Viktorral, Sass Lászlóval és Sugár Jenővel a főbb szerepekben.

AZ ÁLLAMI MAGYAR OPERA MÜSORA:

Vasárnap este fél 8 órakor: ELADOTT MENYASSZONY. C-bérl. Jegyek sorszáma: 198.

AZ ÁLLAMI MAGYAR SZÍNHÁZ MÜSORA:

Pénteken este fél 8 órakor: PYGMALION. E-bérl. Jegyek sorszáma: 194.

Szombaton délután 4 órakor: LEGY JÓ MINDHALALIG. Ifjúság. előadás. Jegyek sorszáma: 195.

Szombaton este fél 8 órakor: PYGMALION. D-bérl. Jegyek sorszáma: 196.

Vasárnap délután 4 órakor: VITEZEK ÉS HOSÓK. Bérlésznél. Jegyek sorszáma: 197.

MŰZIK MÜSORA:

CORSO: Artamonov ügy. Előadások kezdete: 4, 6 és 8 órakor.

MUNKÁS MOZGÓ (volt RIO: Tűz a határon. Hatalmas szovjet film.

CAPITOL: Nincs helye a szerelemnek. Német film. Előadások kezdete: Fél 4, fél 6, fél 8, fél 10 órakor.

MAXIM GORKI (volt SELECT): Nincs helye a szerelemnek. Német film. Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9 órakor.

URANIA. Ragadozók. Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9 órakor. Vasárnap délelőtt 11-kor matiné.

POPULAR: Ragadozók. Előadások kezdete: Fél 4, fél 6, fél 8, fél 10 órakor. Vasárnap délelőtt fél 12 órakor matiné. Jegyelővétél minden nap délelőtt 10-12.

ÚJ IDOK: 1. A novények élete. Technikolor. 2. A tűzértség napja. 3. Az emberi szív. 4. A hold. Előadások kezdete: 3, 4, 5, 6, 7, 8 és 9 órakor. Vasárnap délelőtt: 11 és 12 órakor matiné.

ADÁS-VÉTEL

IRÓGÉPET veszek. Címet kiadóba „Írógép” jellegre kérek. Tkv.

AUTÓSOK! Eladó hólanc, 6 Voltos akumulator, 6 Voltos égők, ablak melegítő, 4-es Ford vezérműkerék, 4-es Ford komplett differenciál, 8 darab original 4-es Ford dugattyú, 3 belső gum. Kőmálajja-utca 7. sz. 2-3 óráig. 270

JÓKARBAN levő ballongumis Neumann kerékpár eladó. Március 6-utca 1. Sebők cukrász. 261

FIZIKA könyvet (Pogány, Tangl) keresek megvételre. Cím: Pány Gy., Roosevelt-utca 1. Óvár. 284

KOMBINÁLT szekrény, kis asztal, díofurniros, fényezett, használt, de kitűnő karban, eladó. Motilor 90., ajtó 2. 282

ELADÓ jókarban levő kis Csepel vaskályha. Molotov-utca 4., házszám nélkül. 289

ELADÓ új Schöberl-ágy. Malom-utca 10., balra ajtó 3. 309

Január 21-én megjelenik:

LENIN-SZTALIN

Szakszervezetekről I. kötet

Az Országos Szakszervezeti Tanács kiadása

WERTHEIM-KASSZA

3-as

9000 lejtért eladó

SMART, PARFÜMERIA

Jókai-utca 17

APROHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 3-5 lej. Legkisebb hirdetés díja 10 szóig 30-50 lej. Állástkeresőknek szavanként 2 lej. Cim a kiadóban és jellegű hirdetéséknél 20 lej pótdíj fizetendő.

NAGYON szép dió rökamié, új huzattal, sürgősen eladó. Ciura 2., földszint. Nemzeti Banknál. 308

ELADÓ 40 literes zománczott üst és 20 literes vasfazék, ipari ventilátor, összecsukszó és rendes vaságyak, használt szőnyegek, paplan, matracok, négyrészes spanyolfal, fércipők, női kabát, kosztüm és ruhák. Kertész, Petőfi-utca 27. 306

ELADÓ jóminőségű, új körzőkészlet. Dózsa György 1. Szöllősiné. Délelőtt 11-től 4-ig. 305

DIÓ kombinált szekrény modern, alig használt, alkalmi áron sürgősen eladó. Kis-utca 3., emelet. Délután. 308

JOÁLLAPOTBAN levő női kerékpárt veszek. Lantos-utca 18. (Kétvicköz.) 297

SÜRGŐSEN eladó Doxa karóra, énszpanoló furógép, mikrométer, kis villanymotor. Horea 82. 314

ELADÓ Hoffmann pianino, kifogástalan állapotban. Cim a kiadóban. Gr. 90

SILEC jóállapotban eladó Cim a kiadóban. Gr. 89

ELADÓ egy fekete férfi öltönyruha és egy sítalp Madách-utca 9., II. kerület. Megtekinthető délutáni órákban. 293

ÚJ Nylon harisnyát és jóállapotban levő kanadai nercet megvételre keresek. Horea 26. Tözsde. 312

MEGVÉTELRE keresek két darab kanadai nercet kifogástalan állapotban. Bánffy-utca 6., emelet, ajtó 4. 311

KERESEK megvételre zománczott fürdőkádát, hengereket, kifogástalan állapotban. Dohány-utca 4., asztalosnál. 310

WERTHEIM-kassza és egy öntöttvas kályha eladó. Dr. Ornstein, Széchenyi-tér 43. 231

EGY díofurniros hármasszekerény és egy festett fehér ágy, olcsón eladó. Alkony-utca 20. 256

VESEK redőnyös ablakot, egy duplát, két szimplát és 10 méter hosszú vaskerítést. Dunky, Jókai-utca 3., I. emelet, ajtó 7. 291

EGY nagy férfi varrógép eladó. Einstein 8. 288

AKTATÁSKÁT keresek megvételre. Cim a kiadóban. Gr. 88

ELADÓ fehér Rex automata mérleg, egy elsőrendű fekete férfiöltöny és egy Smith Premier írógép. Marosi festőné, Crasna, Szilágy megye. 307

INGATLAN-LAKÁS

ELADÓ ház Csaba vezér 26., 200 ezerért. Érdeklődni Füzösálon, Főtér 10. Tkv.

SÜRGŐSEN eladó házastelek Szamosfalván, 2 szoba, komfort, gazdasági udvar és gyümölcsös kert. Érdeklődni Vörös Hadsereg-utja 145. Pravalle Mixta. 276

BEKÖLTÖZHETŐ 2 szoba, konyha, nagy kertes ház eladó. Tache Jonecsu 71. 313

HAJDU-utca 12. szám alatti ház. 3 szoba, konyha, fürdőszoba, 200.000 lejtért eladó. Ugyanott topolya hálószobabutor eladó 15.000 lejtért. Tkv.

ARADON, kétszobás, összkomfortos lakás butorral együtt átadó villanegyedben. Értekezni Kolozsvár, Fogarasi, Alkony-utca 41. 292

ÁLLAST KAPHAT

KERESEK vidékre szorgalmas leányt vagy asszonyt, aki kerti munkához is ért. Érdeklődni lehet bővebben szombaton, 22-én, Téglás-utca 42. szám alatt. 2-es autóval. Rácznál. Tkv.

BEJÁRÓNÓT keresek napi páróra. Luka, Masaryk (Hosszu)-utca 27. 304

JÓLFŐZŐ mindenest azonnal felveszek. Érdeklődni Apácai Cseri-utca 26., a portásnál. 296

KOMOLY mindenest keresek. Zola-utca 7., II. emelet. Tkv.

BEJÁRÓNÓT és mindenest felveszek. Május 1-utca 3. szám. 298

KERESEK középkorú, komoly mindenest, aki otthonra vágyik, aki vállalná két személy házvezetését Nagyenyeden. Jelentkezés: Uránia mozi palotában, vasárnap, 23-án d. u. 2-4 között. Zeldner, I. em. 265

KÜLÖNFÉLEK

MENYASSZONYI ruhák kölcsönzése 500 lejtől, Dália Művirágzálonban, Horea-ut 35. Tkv.

SZENA és szalma bármilyen kis mennyiségben állományban kapható Baromvásártér 4., szénapiac. 8222

ELVESZETTETTEM január 17-én este Dózsa György — Molotov — Györgyalvi-ut vonalon egy táskát, különböző fehércmüvel és néhány bonierrel. Becsületes megtalálóját kérem, jutalom ellenében adja le a Spéter fűszerüzletben, Széchenyi-tér 34. szám, vagy a Györgyalvi-ut 71., Gábosnál. 287

MENYASSZONYI ruhák kölcsönzése 500 lejtől „Orchidea”-nál, Dózsa György 22. Tkv.

ELVESZETT Lőrinczi Niclae Bea RPR de Stat Dej névre szóló élelmiszerjegy a Tordai-ut és Bescu-utca 8. szám között. Becsületes megtalálót kérek, hogy jutalom ellenében adja le a jegyet a Világosság kiadóhivatalába. 290

RENDES embernek kosztot, szállást adnék. Cim a kiadóban. 303

KIFOGÁSTALAN férfi fehérneműt konfekcionálok. Györgyalvi-ut 51. Tkv.

Keresek központban

szépen butorozott, jól fűthető különbejáratu butorozott szobát fürdőszoba használattal Cim a kiadóban

Dr. Circa Cornel

városi tiszti (orvos)

folyó hó 19-én meghalt. Temetése folyó hó 21-én, pénteken délután 2 órakor lesz a köztemető kápolnájából.

A gyászoló család